

## PEDOGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN BAŞARI YÖNELİM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

**Yrd.Doç.Dr. Eyup İZCİ**

İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, EPÖ Anabilim Dalı, eizci@inonu.edu.tr

**Sevda KOÇ**

Doktora Öğrencisi., İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, EPÖ Anabilim Dalı, sevdakc@gmail.com

### ÖZET

Araştırmanın amacı, pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin başarı yönelimlerine ilişkin görüşlerini incelemektir. İlişkisel tarama modeline dayalı olan araştırmanın evrenini 2011-2012 öğretim yılı bahar yarıyılında İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesinde pedagojik formasyon eğitimi alan öğrenciler, örnekleme ise, Güzel Sanatlar, Fen-Matematik, Sosyal Alanlarından mezun olan 223 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Midgley ve diğerleri (1998) tarafından geliştirilen Akın ve Çetin (2007) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan Başarı Yönelimler Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde cinsiyet, mezun oldukları lise türü, branş, akademik başarı algılarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemede, t-testi, tek boyutlu Varyans Analizi, kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin cinsiyetleri, branşları, mezun oldukları lise türlerinin, başarı yönelimleri alt boyutları olan öğrenme yönelimi, performans-yaklaşma, performans-kaçınmaya göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı, buna karşın akademik başarı algıları "orta başarılı" olan öğrencilerin performans-yaklaşma, performans-kaçınma alt boyutlarında anlamlı farklılaşmanın olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

**Anahtar Kelimeler:** Eğitim, Bilgi Toplumu, Başarı amaç teorisi

## ANALYZING SUCCESS INTENTION LEVELS OF STUDENTS HAVING PEDAGOGICAL FORMATION TRAINING

### ABSTRACT

The aim of the study is to analyze opinions of students having pedagogical formation training related to their success intention. The study is based on the relational survey model and the scope is composed of students having pedagogical formation training at Inonu University Faculty of Education in 2011-2012 academic year spring semester. The sampling frame consists of 223 students graduated from the departments of Fine arts, Science-Mathematics, Social Sciences. Data was collected through the Inventory of Success Intention developed by Midgley et al. (1998) and adapted into Turkish by Akın and Çetin (2007). In data analysis t-test, [one-way analysis of variance](#) were used in order to determine if there exists any significant difference between students opinions related to their academic success perceptions and gender, type of the high school they graduated from, department. Research findings reveal that there exist no significant differences between genders, types of the high school they graduated from, department in terms of learning intention, performance-approach, and performance-avoidance which are sub dimensions of success intention. On the other hand, there exists significant difference between medium achiever students' academic success perceptions and performance-approach, and performance-avoidance.

**Key Words:** Education, Information Society, Theory of Success Intention

## Giriş

Bugün içinde bulunduğunuz ve bilginin yenilenecek geliştiği çağa, ‘‘Bilgi Çağı’’, bilgi çağını yaşayan toplumlara da ‘‘Bilgi Toplumu’’ denilmektedir (Merter ve Koç, 2010:524). Bilgi toplumu ile toplumun ekonomik, sosyal birçok alanında gelişmeler yaşanmaktadır. Bu gelişmeler toplumun birçok kurumunu etkilediği gibi, eğitim kurumlarını da etkilemiştir. Yani okul öncesi eğitimden yüksek öğretime kadar eğitim kurumlarındaki eğitim anlayışı ve eğitim tanımı değişime uğramıştır. Genç ve Eryaman’a göre (2007:94) bilgi toplumunda yaşanan gelişmeler ile eğitim şu şekilde tanımlanmaktadır: ‘‘Kişide kendi öğrenme profili hakkında farkındalık yaratmak suretiyle, bireyin daha üst zihinsel yeteneklerinin ortaya çıkartılıp geliştirmesi ve değişen çevresel koşullara uyum sağlayabilmesi için gerekli olan bilgi, beceri ve davranışları sürekli olarak kazandırabilmek için uygun öğrenme ortamlarının oluşturulması sürecidir.’’ (s.100).

Bilgi toplumu eğitimi herkese bir takım bilgi, beceri ve yetenekleri doğrultusunda bir yaşam alanı vaat ettiğinden, insanlara kendilerini sürekli olarak yetiştirme, geliştirme olanaklarını sunmaktadır (Gökalp, 2004:672; Tezcan, 2002:1). Bunun sonucu olarak birey kendini motive eden, başarıya götüren faktörler üzerinde durmaktadır. Başka bir deyişle, bireyin her hangi bir çalışmada ve araştırmada başarılı olma duygusu, başkaları tarafından takdir edilmek istenmesi, diğer insanlardan farklı olduğunu göstermesi, bireyin yeni bilgiler elde etmesini, yeni davranışlar sergilemesini sağlamaktadır. Bireyin performansını göstermek için sergilemiş olduğu bu davranışlar eğitimciler dışında bir takım araştırmacıların araştırma konusu olmuş ve birçok teorinin gelişmesini sağlamıştır. Bu teorilerden biri de *başarı amaç teorisi*dir.

Başarı amaç teorisi, Akın’a göre (2006), ‘‘öğrencilerin akademik ortamlardaki motivasyonlarına yönelik en aktif güncel araştırma alanlarından birisidir.’’ (s.38). Yani başarı amaç teorisi, bireylerin performansları hakkındaki düşüncelerini ele almaktadır. Başarı amaç teorisi ile birey her hangi bir olayla karşılaştığında onlara nasıl tepki vereceği, onları nasıl yorumlayacağı konusunda bilgiler sunmaktadır. Elde edilen bilgiler sonucu başarı amaç teorisinin alt boyutlarında yer alan oryantasyonlardan hangisine uygun davranış sergilediği belirlenebilir. Başka bir deyişle, birey öğrenme amaç oryantasyonu, performans amaç oryantasyonu, performans-yaklaşma ve performans-kaçınma amaç oryantasyonlarından hangisine uygun davranış sergilediği konusunda bilgiler elde edilebilir. Bu bilgiler başta eğitim-öğretim işinden sorumlu olan öğretmenlerin birey konusunda daha sağlıklı kararlar almasını sağlayabilir.

Başarı amaç teorisinin alt boyutlarından (öğrenme amaç oryantasyonu, performans amaç oryantasyonu, performans-yaklaşma ve performans-kaçınma amaç oryantasyonlar) elde edilen bilgilerin öğretmenler tarafından doğru bir şekilde analiz edilmesi için, bu alt boyutlardaki birey davranışlarının neler olduğu bilinmesi gerekmektedir. Bu alt boyutları ele aldığımızda birincisi öğrenme amaç oryantasyondur. Akın’a göre *öğrenme amaç oryantasyonu* (2006), ‘‘öğrenme amaç oryantasyonu bir öğrencinin öğrenme sürecinde materyali tam anlamıyla öğrenmeyi ve konuya hakim olmayı arzulamasıyla ilişkilidir.’’ (s.157). Bu oryantasyona sahip olan bireyler şu özelliklere sahiptirler (Akın, 2006:56; Dweck, 1986:1040; Dweck ve Leggett, 1988);

- Derin bilişsel stratejileri kullanırlar,
- Zorluklar ile karşılaştığında bundan kaçmazlar,
- Yüksek motivasyona sahip olurlar,
- Yapacağı çalışmalara istek duyarlar,
- Yapacakları çalışmalara hâkim olurlar, adeta onu özümserler,
- Çok zor işler yerine, orta zorlukta çalışmalarda görev alırlar,
- Zorluklar karşısında pes etmezler.

Yukardaki açıklamalardan hareketle, öğrenme amaç oryantasyonuna sahip olan bireyler, olayların nasıl meydana geldiğini, olaylarla nasıl baş edileceğini vs. bilmektedirler. Aynı zamanda olaylar karşısında motivelerini düşürmezler. Karşılaşılan olayın varsa bir çözümü, o çözümü bulmaya çalışırlar. Bu süreçte üzerlerine düşen görevleri de, en iyi şekilde yapmaya çalışırlar. Tabii bütün bu öğrenme sürecinde, bireyler farklı bilişsel ve biliş ötesi stratejileri kullanmaktan kaçınmazlar. Mesela bireyler, kitapta bulunan konunun altını çizerek, kavram haritalarını, analogileri kullanarak, arkadaşları ile konu hakkında tartışarak, soru sorarak, konu ile ilgili özetler yaparak vs. öğrenmektedirler (Lee, Lim ve Grabowski, 2010:630). Kısacası, aynı zaman dilimi içerisinde aynı ortamda olan öğrencilerin problemleri çözmeleri, ipuçlarını elde etmeleri aynı olmamaktadır. Her öğrenci kendisine uygun strateji ile olaylara yaklaşmakta ve (neyi? olayları mı? problemleri mi?) çözmektedir (Ames ve Archer, 1988:261). Bu öğrenciler aynı zamanda yeterlilik düzeyi konusunda bir değerlendirme yapmaktadırlar. Diğer insanların öğrenme yolunda sergilemiş oldukları beceri ve performansla çoğu zaman ilgilenmezler. Birey sadece kendi performansına yoğunlaşmaktadır (Akın, 2006:39).

*Performans Amaç Oryantasyonu*, bireylerin başka bireylerden daha nitelikli ürünler ortaya koymaya çalışması ve bu bireylerin çalışmalarının başka bireylere referans olarak gösterilmesi bilgisi üzerinde durmaktadır. Bu bilgi doğrultusunda, bu bireylerin nitelikli ürünler ortaya koyması ve büyük bir performans göstermesi beklenilmektedir. Çünkü performans amaç oryantasyonu özelliklerini yansıtan bireyler, her hangi bir çalışmada, ödevde vs. yetersiz görünmekten kaçınırlar. Yetersiz bir performans yerine, daha yeterli bir performans göstermek içinde, büyük bir çaba gösterirler. En azından başka bireylerin ortaya koyduğu ürünün niteliğine yakın bir ürün ortaya koymaya çalışırlar. Başka bir deyişle, böyle bireyler diğer bireylerden farklı görünmeye çalışırlar. Mesela bu bireyler (Akın, 2006.40-41);

- Zeki ve yetenekli görünmeye çalışlar,
- Yeteneksiz görünmekten kaçarlar,
- Çevrelerindeki insanlardan daha çok çalışırlar,
- Negatif yargılardan kaçarlar,
- Genellikle içsel olarak motive olamazlar,
- Başarısız oldukları bir işten kaçarlar,

- Kendilerini zor durumda bırakan olayları yapmazlar,
- Kendilerini yetenekli ve yeterli olduklarını göstermeye çalışırlar.

Performans amaç oryantasyonuna sahip olan bireylerin bulunduğu bir sınıfta, öğretmenlerin yukarıda belirtilen davranışları göz önünde bulundurması beklenilmektedir. Çünkü bu öğrenciler başarısızlık duygusu ile karşılaşmak istemezler ve sınıfta sürekli yeteneklerini göstermeye çalışırlar. Böyle bir durumda öğretmenler öğrencilerin başarısız ve zorlandıkları olaylarda neler yapması gerektiği konusunda rehber olmalıdır.

*Performans-yaklaşma ve Performans-kaçınma Amaç Oryantasyonlarında öğrenciler*, sınıfta ve herhangi bir çalışma ortamında öğretmenlerine, ailesine, çevresindeki diğer insanlara karşı yeteneksiz görünmek ve gülünç duruma düşmemek için bir "kaçınma" davranışı gösterirler. Buna karşın çevresindeki insanlara yetenekli olduğunu göstermek ve bu insanları mutlu etmek içinde daha çok "yaklaşma" davranışı sergilerler (Dinç, 2010:663; Morris ve Kavussanu, 2008). Bu iki farklı davranışı Elliott ve Harackiewicz (1996), performans-yaklaşma ve performans-kaçınma şeklinde iki ana başlıkta toplamıştır. Bunlardan birincisi olan *performans-yaklaşma* davranışını sergileyen öğrenciler, diğer öğrencilerden daha fazla performans gösterirler. Buna karşın, *performans-kaçınmada* ise, öğrenci herhangi bir başarısızlık durumu ile karşılaştıklarında yapmış oldukları işi yarıda bırakırlar (Akın, 2006:43). Kısaca öğrenciler gerek sınıf içerisinde gerekse sınıf dışında farklı motivasyon yollarını denemektedir. Öğrencilerin bu motivasyonları yaş faktörü, deneyim, çevre vs. gibi birçok faktörler ile değişmektedir. Başka bir deyişle, ortaöğretimde olan bir öğrencinin kendisini algılaması, olaylara yaklaşımı, çevresindeki diğer insanların başarıları ve başarısızlıklarından ders çıkarması, bir yükseköğretimde öğrenim gören bireyden farklı olacaktır. Birey ne kadar yaşadığı çevre ile etkileşim içerisinde olursa, kendisini algılaması, kendisinin performansı hakkındaki değerlendirmesi o kadar değişecektir. Bireyde yaşanan bu değişim başta başarısını etkileyecektir. Böylelikle bireylerin elde edeceği başarı duygusu yaşamın diğer alanlarına da yansıtacaktır. Yani bir alanda elde edilen başarı bir başka alanın başarısını ortaya çıkaracak ve destekleyecektir. Bundan dolayı bireylerin başarı yönelimlerinin bilinmesi gerekmektedir.

Bu doğrultuda bu araştırmanın problemi Malatya İnönü Üniversitesinde Eğitim Fakültesinde Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin başarı yönelimlerine ilişkin görüşlerini incelemek ve öğrencilerin başarı yönelimlerine ilişkin görüşleri ve alt boyutları ile kişisel özellikleri arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığını araştırmaktır. Araştırmanın amacından hareketle aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin başarı yönelimleri, cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
2. Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin başarı yönelimleri, mezun oldukları lise türüne göre farklılaşmakta mıdır?
3. Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin başarı yönelimleri, akademik başarı algılarına göre farklılaşmakta mıdır?

4. Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin başarı yönelimleri, branşlarına göre farklılaşmakta mıdır?

## YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araç ve teknikleri verilerin analizi ve değerlendirilmesi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

### 2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, ilişkisel tarama modeline dayalıdır. İlişkisel araştırmalar, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkilerin varlığını ve/veya derecesini inceleyen, neden-sonuç ile ilgili ipuçları elde etmek ve incelenen olguları daha iyi anlayabilmek amacıyla yapılan araştırmalardır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010; Karasar, 2005).

### 2.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2011-2012 Öğretim yılı Bahar yarıyılında Malatya İnönü Üniversitesinde Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerden oluşmaktadır. Örneklemi ise, Biyoloji, Kimya, Matematik, Fizik, Sosyoloji, Müzik, Seramik, El Sanatları, Heykel, Resim, Türk Dili ve Edebiyatı ve Tarih bölümlerinde eğitimi alan ve tesadüfi örnekleme yolu ile belirlenmiş, 223 Pedagojik formasyon öğrencisi oluşturmaktadır.

**Tablo 1:** Eğitim Fakültesinde Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğrencilerin Kişisel Bilgilerinin Dağılımı

Değişken		Frekans	%
Cinsiyet	Bayan	154	69,1
	Erkek	69	30,9
Mezun Oldukları Lise Türü	Genel Lise	196	87,9
	Mesleki Lise	27	12,1
Akademik Algıları	Başarılı	101	45,3
	Orta Düzey	113	50,7
	Başarısız	9	4,0
Branş	Güzel Sanatlar	38	17,0
	Fen-Matematik	57	25,6

Tablo 1'deki Eğitim Fakültesinde Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin demografik özellikleri ile ilgili araştırma sonuçları incelendiğinde; öğrencilerin %69,1'nun bayan, %30,9'u erkek olduğu görülmektedir. Mezun oldukları lise türüne göre, öğrencilerin %87,9'u genel lise, %12,1'i mesleki lise mezunudur. Akademik başarı algılarına göre öğrencilerin %45,3'ü başarılı, %50,7'si orta düzeyde, %4,0'ı başarısızdır. Branşlarına göre ise, öğrencilerin % 17,0'si Güzel Sanatlar (Müzik, Seramik, El Sanatları, Heykel, Resim), % 25,6'sı Fen-Matematik (Biyoloji, Kimya, Matematik, Fizik), %57,4'ü Sosyal Alanlardan (Sosyoloji, Türk Dili ve Edebiyatı ve Tarih) mezun olmuşlardır.

### 2.3. Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Midgley ve diğerleri (1998) tarafından geliştirilen ve Akın ve Çetin (2007) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan '**Başarı Yönelimler Ölçeği**' kullanılmıştır. Başarı yönelimler ölçeğinin orijinal formunun 18 sorudan oluşmakta, bu soruların ilk altı maddesi öğrenme yönelimleri (ÖY), diğer altı maddesi performans-yaklaşma yönelimi (PYAY), son altı maddesi ise, performans-kaçınma yönelimi (PKAY) alt boyutlarından oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan Başarı Yönelimler Ölçeği (BYÖ) ise, 17 maddeden oluşmaktadır. Başarı Yönelimler Ölçeğinin (BYÖ) 17 maddesinin; 1-6 maddeleri öğrenme yönelimi (ÖY), 7-12 maddesi performans-yaklaşma yönelimi (PYAY), 13-17 maddesi ise performans-kaçınma yönelimi (PKAY) şeklinde üç boyuttan oluşmuştur. Ölçek "**1=Hiçbir Zaman**", "**2=Nadiren**", "**3=Sık Sık**", "**4=Genellikle**" ve "**5=Her Zaman**" şeklinde 5'li likert tipi bir derecelendirmeye sahiptir. Türkçe uyarlaması yapılan Başarı Yönelimler Ölçeğinin Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayıları öğrenme yönelimi (ÖY) için .77, performans-yaklaşma yönelimi (PYAY) için .79 ve performans-kaçınma yönelimi (PKAY) için .78 olarak belirlenmiştir. Bu araştırmanın Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayıları ise; öğrenme yönelimi (ÖY) için .87, performans-yaklaşma yönelimi (PYAY) için .89 ve performans-kaçınma yönelimi (PKAY) için .85'dir.

### 2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, cinsiyet, mezun oldukları lise türü, branş, akademik başarı algılarına göre, pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerinin arasında anlamlı bir fark olup olmadığı, cinsiyet, mezun oldukları lise türü, için t-testi ile; branş, akademik başarı algıları için ise, verilerin homojen dağıldığı maddelerde tek yönlü varyans analizi ile yoklanmış, farkın hangi boyutlar arasında olduğunu belirlemek üzere LSD testi kullanılmıştır. Çalışmada anlamlılık düzeyi  $p < .05$  olarak alınmıştır.

### BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araç ve teknikleri verilerin analizi ve değerlendirilmesi, problem cümlesi ve alt problemler ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

### 3.1. Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin başarı yönelimlerinin, cinsiyetlerine ilişkin bulguları:

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin cinsiyetlerinin başarı yönelimlerinin alt boyutları olan, öğrenme yönelimi, performans-yaklaşma, performans-kaçınmaya göre, farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçları tablo-2’de gösterilmiştir.

p<0.

**Tablo 2:** Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarı Yönelimlerinin, Cinsiyetlerine Göre t-Testi Sonuçları

Başarı Yönelimleri Alt Boyutları	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	sd	t	p
Öğrenme Yönelimi	Bayan	154	21,48	5,63	221	1,025	0,30
	Erkek	69	20,57	7,06			
Performans-Yaklaşma Yönelimi	Bayan	154	17,45	6,84	221	0,941	0,34
	Erkek	69	16,49	7,51			
Performans-Kaçınma Yönelimi	Kadın	154	9,22	4,91	221	-1,419	0,15
	Erkek	69	10,28	5,79			

Tablo 2’de görüldüğü üzere, Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin cinsiyetlerinin başarı yönelimlerinin alt boyutları olan, öğrenme yönelimi, performans-yaklaşma, performans-kaçınmaya göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir. ( $p>0.05$ ). Bu bulgu, öğrencilerin her hangi bir çalışmada ve ya görevde dıştan gelecek bir motivasyon yerine içsel motivasyonu tercih etmeleri, başarısızlıklarla karşılaştıklarında çalışma azimlerini kaybetmemeleri vs., yaptıkları çalışmaları, ödevleri arkadaşları ve diğer yakın çevresindeki kişilere göre daha iyi yapma çabası içerisine girmeleri, başarılı oldukları alanlarda, çalışmalarda performanslarını sergilemekten kaçınmamaları, buna karşın sınıf içerisinde başarısız görünmemek içinde bazen var olan performanslarından vazgeçmeyi göze alma durumlarına yönelik görüşleri cinsiyetlere göre farklılaşmadığı şeklinde yorumlanabilir.

### 3.2. Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarı Yönelimlerinin, Mezun Oldukları Lise Türüne İlişkin Bulguları:

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin mezun oldukları lise türünün, başarı yönelimlerinin alt boyutları olan; öğrenme yönelimi, performans-yaklaşma, performans-kaçınmaya göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonuçları tablo-3’de gösterilmiştir.



**Tablo 3 :** Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarı Yönelimlerinin, Mezun Oldukları Lise Türüne Göre t-Testi Sonuçları

Başarı Yönelimleri Alt Boyutları	Mezun Oldukları Lise Türü	N	$\bar{X}$	SS	sd	t	p
Öğrenme Yönelimi	Genel Lise	196	21,02	6,35	221	-1,191	0,23
	Mesleki Lise	27	22,55	3,77			
Performans-Yaklaşma Yönelimi	Genel Lise	196	17,14	7,01	221	-,051	0,95
	Mesleki Lise	27	17,22	7,52			
Performans-Kaçınma Yönelimi	Genel Lise	196	9,66	5,36	221	1,154	0,36
	Mesleki Lise	27	8,70	3,86			

p<0.05

Tablo 3’de görüldüğü üzere, Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin mezun oldukları lise türünün başarı yönelimlerinin alt boyutları olan, öğrenme yönelimi, performans-yaklaşma, performans-kaçınmaya göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir. ( $p>0.05$ ). Bu bulgu, öğrenciyi düşünmeye sevk eden okul çalışmalarını sevme, okul çalışmalarının kendilerini geliştirmede önemli olduğunu bilme, okul çalışmalarına ilgi duyma, sınıf içerisinde öğretmenlerin sormuş olduğu sorulara cevap veren tek öğrenci olduğunda bu durumdan büyük mutluluk duyma, sınıfta diğer öğrencilerden daha başarılı olmayı isteme, diğer öğrencilerden daha zeki olduğunu kanıtlama, sınıfta yapılacak çalışmalarda utandırıcı bir duruma düşmemeye özen gösterme, farklı çalışmalarda yer alarak sınıfta diğer öğrencilere beceriksiz olmadığını gösterme şeklindeki görüşleri mezun oldukları lise türüne göre farklılaşmadığı şeklinde yorumlanabilir.



### 3.3. Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarı Yönelimlerinin, Akademik Başarı Algılarına İlişkin Bulguları:

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin akademik başarı algılarının, başarı yönelimlerinin alt boyutları olan; öğrenme yönelimi, performans-yaklaşma, performans-kaçınmaya göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonuçları tablo-4’de gösterilmiştir.

**Tablo 4:** Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarı Yönelimlerinin, Akademik Başarı Algılarına Göre F Testi (Anova) Sonuçları

Başarı Yönelimleri		N	$\bar{X}$	SS	Varyans Kaynağı	Kareler Top.	sd	Kareler Ort	F	p (LSD)	A.F
Alt Boyutları											
Öğrenme Yönelimi	Başarılı	101	21,35	6,89	Gruplar arası	124,997		62,498	1,683	0,18	1-2
	Orta										
	Başarılı	113	21,36	5,26	Gruplar içi	8167,51	220	37,125			
	Başarısız	9	17,55	6,30		Toplam	8292,51				
Performans-Yaklaşma Yönelimi	Başarılı	101	15,49	7,47	Gruplar arası	709,534	220	354,767	7,538	0,00*	1-2
	Orta										
	Başarılı	113	18,89	6,21	Gruplar içi	10353,9	220	47,064			
	Başarısız	9	14,00	7,36		Toplam	11063,5	220			
Performans-Kaçınma Yönelimi	Başarılı	101	8,22	4,63	Gruplar arası	372,364		186,182	7,238	0,00 *	1-2
	Orta										
	Başarılı	113	10,46	5,25	Gruplar içi	5658,79	220	25,722			
	Başarısız	9	12,88	7,18		Toplam	6031,15				

\*p<0.05

Tablo 4’de görüldüğü üzere, Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin akademik başarı algılarının başarı yönelimlerinin alt boyutlarından, öğrenme yönelimine, göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı (p>0.05), buna karşın,

öğrencilerin akademik başarı algılarının başarı yönelimlerinin alt boyutlarından performans-yaklaşma, performans-kaçınmaya göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ( $p<0.05$ ). Söz konusu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı analiz edildiğinde, performans-yaklaşma ve performans-kaçınma alt boyutlarında akademik algıları “başarılı” olanlar ile “orta başarılı” olanlar arasında akademik algıları “orta başarılı” olanların lehine bir farklılaşma tespit edilmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin sınıf içerisinde kendi arkadaşlarına göre daha başarılı olmayı isteme, başarılı hissi ile farklı çalışmalara yönelme, diğer insanlardan daha fazla bilgiye sahip olduğunu gösterme, şeklindeki görüşleri akademik algılarına göre farklılaştığı şeklinde yorumlanabilir.

#### 3.4. Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarı Yönelimlerinin, Branşlarına İlişkin Bulguları:

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin branşlarının, başarı yönelimlerinin alt boyutları olan; öğrenme yönelimi, performans-yaklaşma, performans-kaçınmaya göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçları tablo-5’de gösterilmiştir.

**Tablo 5.** Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarı Yönelimlerinin, Branşlarına Göre F Testi (Anova) Sonuçları

Başarı Yönelimleri		Varyans					Kareler			
Alt Boyutları	Branş	N	$\bar{X}$	SS	Kaynağı	Kareler Top.	sd	Ort	F	p
Öğrenme Yönelimi	Güzel Sanatlar	38	22,89	6,28	Gruplar arası	135,548	67,774	1,828	0,16	
		57	20,61	5,94	Gruplar içi	8156,963				
				Toplam	8292,511	37,077				
	Fen-Matematik				2					
	Sosyal Alanlar	128	20,96	6,09		220				
						222				
Performans-Yaklaşma Yönelimi	Güzel Sanatlar	38	17,13	7,58	Gruplar arası	19,565	9,782	0,195	0,82	
				6,97		11043,942	50,200			

		57	17,6		Gruplar içi	11063,507			
Fen-				6,98	Toplam				
Matematik		128	16,94						
	Sosyal Alanlar								
Performans- Kaçınma Yönelimi	Güzel Sanatlar	38	8,86	4,52	Gruplar arası	53,444	26,722	0,983	0,37
					Gruplar içi	5977,713			
					Toplam	6031,157	27,171		
	Fen- Matematik	57	10,31	5,20					
	Sosyal Alanlar	128	9,41	5,39					

p<0.05

Tablo 5’de görüldüğü üzere, Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin branşlarının başarı yönelimlerinin alt boyutları olan, öğrenme yönelimi, performans-yaklaşma, performans-kaçınmaya göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir. (p>0.05). Bu bulgu, düşünmeye sevk eden okul çalışmalarını sevme, okul çalışmalarını yapma konusunda düşünmeye sevk etme, sınıfta diğer öğrencilerden başarılı olduğunu hissetme, öğretmenlerin kendileri hakkında başarısız olmadığını düşünmesi için diğer öğrencilerden daha çok çalışma, sınıf çalışmalarına katılmalarının nedeni aptal görünmemek olduğu konusundaki görüşleri branşlarına göre farklılaşmadığı şeklinde yorumlanabilir.

#### TARTIŞMA ve SONUÇLAR

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında,

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin cinsiyetlerinin başarı yönelimlerinin alt boyutları olan, öğrenme yönelimi, performans-yaklaşma, performans-kaçınmaya göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin mezun oldukları lise türünün başarı yönelimlerinin alt boyutları olan, öğrenme yönelimi, performans-yaklaşma, performans-kaçınmaya göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin akademik başarı algılarının başarı yönelimlerinin alt boyutlarından, öğrenme yönelimine, göre anlamlı bir

şekilde farklılaşmadığı, buna karşın, öğrencilerin akademik başarı algılarının başarı yönelimlerinin alt boyutlarından performans-yaklaşma, performans-kaçınmaya göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı, bu farklılaşmanın akademik başarı algıları “orta başarılı” olanların lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Akademik başarı algıları orta düzeyde olan öğrenciler sınıf içerisinde diğer öğrencilerden daha başarılı olmayı istedikleri, bu başarı duygusunun kendilerini motive ettikleri, bu durumun öğrencileri farklı çalışmalara yönelttiği, sınıf içerisinde az bilgiye sahip olmadıklarını göstermek amacıyla farklı çalışmalar, etkinlikler içerisinde yer aldıkları ve sürekli sınıf içerisinde akranları ile bir rekabet içerisinde oldukları söylenebilir. Akın (2006) yapmış olduğu çalışma bu sonucu desteklemektedir. Akın (2006) başarı amaç oryantasyonu ile biliş ötesi farkındalık, ebeveyn tutumları ve akademik başarı arasındaki ilişkiler konulu tez çalışmasında performans-yaklaşma amaç oryantasyonlu öğrencilerin arkadaşlarının başarı düzeylerine odaklandıklarından sürekli bir yarışma içerisinde olduklarını belirtmiştir.

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin ö branşlarının başarı yönelimlerinin alt boyutları olan, öğrenme yönelimi, performans-yaklaşma, performans-kaçınmaya göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

#### Öneriler;

- Öğrencilerin başarı yönelimlerini belirlemek ve yapılan çalışmaları genellemek amacıyla farklı bölümlerde ve düzeylerde çalışmalar yapılabilir.
- Öğrencilerin öğrenme yolları bir birinden farklı olduğu için, bu öğrenme yollarına etki eden birçok faktör bulunmaktadır. Bu sebeple öğrencilerin akademik başarılarını düşük olmasının nedenleri araştırılabilir.
- Öğrencilerin her hangi bir çalışmada, araştırmada kendi akademik başarı algılarını nasıl değerlendirdikleri araştırılabilir.
- Öğrencilerin başarılı olmak için kullanmış oldukları stratejileri seçme nedenleri araştırılabilir.

#### KAYNAKÇA

- Akın, Ahmet (2006). *Başarı Amaç Oryantasyonları ile Üst Biliş Farkındalık, Ebeveyn Tutumları Ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Ames, Carole ve Archer, Jennifer. (1988). “Achievement Goals in the Classroom: Students’ Learning Strategies and Motivation Processes”, *Journal of Educational Psychology*, 8(3), 260-267
- Büyüköztürk, Şener, Çakmak, Ebru Kılıç, Akgün, Özcan Erkan, Karadeniz, Şirin ve Demirel, Funda (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, 11.Baskı, Pegem Akademi, Ankara.
- Diñç, Zeynep F. (2010). “Relationship between Achievement Goal Orientation and Physical Self-Perception among Students Attending Physical Education Teaching”, *World Applied Sciences Journal*, 11 (6): 662-668.

- Dweck, Carol S. (1986). "Motivational Processes Affecting Learning", *American Psychologist*, 41(10), 1040-1048.
- Dweck, Carol. S. & Leggett, Ellen L. (1988). "A Social-Cognitive Approach to Motivation and Personality", *Psychological Review*, 95(2), 256-273.
- Genç, Salih Zeki ve Eryaman, M.Yunus (2007). "Değişen Değerler ve Yeni Eğitim Paradigması", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 9, 89-102.
- Gökalp, Murat (2004). "Türkiye'deki Mevcut Öğretmenlerin Konumu ve Gelecekte Olması Gereken Öğretmen Niteliği." Ortaöğretimde Yeniden Yapılanma Sempozyumu, Ankara, 20-22 Aralık 2004 (Ortaöğretimde Yeniden Yapılanma Sempozyumu Bildirileri, Ankara, s.672).
- Karasar, Niyazi (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, 15. Baskı, Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Lee Hyeon Woo, Lim Kyu Yon & Grabowski, Barbara L. (2010). Improving self-regulation, learning strategy use, and achievement with metacognitive feedback. *Education Tech Research Dev*, 58:629-648.
- Merter, Feridun ve Koç, Sevda (2010). "İlköğretim Öğretmenlerinin Bilgi Eğitimi Tutumu Konusundaki Tutumları." IX. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu, Elazığ, 20-22 Mayıs 2010 (*Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu Bildirileri*, Elazığ, s.524-528).
- Morris, Rebecca L. & Kavussanu, Maria (2008). "J. Sports Science", *Antecedents of Approach-Avoidance Goals in Sport*, 26(5), 465-476.
- Tezcan, Mahmut (2002). *Postmodern ve Küresel Toplumda Eğitim*, 1. Basım, Anı Yayıncılık, Ankara.